บทที่ 1
บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

สังคมไทยเป็นสังคมกสิกรรม ที่ประชากรส่วนใหญ่นิยมเพาะปลูกข้าวเป็นหลักมาแต่โบราณ ข้าวเป็นทั้งพืชอาหารหลักและพืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญที่สุด ข้าวจึงมีความผูกพันกับคนไทยอย่างใกล้ชิด ข้าวจึงเป็นเหตุปัจจัยพื้นฐานกำหนดลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของคนไทย คนไทยส่วนใหญ่ดำรงชีพด้วยการปลูกข้าวอยู่เย็นเป็นสุขเรื่อยมา จนกระทั่งปัจจุบัน เหตุใดคนปลูกข้าวจึงกลับเป็นคนที่ทุกข์ร้อนสาหัสที่สุด เป็นกลุ่มคนที่มีหนี้สินมากที่สุด มีปัญหาครอบครัวแตกแยกมากที่สุด (ททัยชนก นันทพานิช บทคัดย่อ : 2547) จังหวัดมหาสารคาม มีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี อ้อยโรงงาน และมันสำปะหลัง โดยเป็นพื้นที่ปลูกข้าวนาปี 2,083,669 ไร่ คิดเป็นมูลค่า 8,996 ล้านบาท อ้อยโรงงาน พื้นที่ปลูก 126,529 ไร่ มูลค่า 922 ล้านบาท และมันสำปะหลังพื้นที่ปลูก 94,565 ไร่ มูลค่า 536 ล้านบาท ตามลำดับ(สำนักงานเกษตรจังหวัดมหาสารคาม : 2551)

การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้เกิดความเข้มแข็งมีขีดความสามารถและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการบัญชี การบัญชีต้นทุนเพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าว และการจัดทำบัญชี เพื่อให้สมาชิกเกิดความรอบรู้ในการประกอบอาชีพสามารถพัฒนาธุรกิจ มีวินัยทางการเงิน เกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ ปัจจุบันมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จัดทำบัญชีอย่างถูกต้องมีจำนวนไม่มากนัก จึงเร่งเสริมสร้างภูมิปัญญาทางบัญชี เพื่อส่งเสริมการจัดทำบัญชีและสร้างวินัยทางการเงิน เพื่อสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี ให้สามารถนำไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างเป็นรูปธรรม และช่วยให้เกษตรกรมีวินัยทางการเงินมากขึ้นด้วย นักวิชาการข้าวไทยพัฒนาวิธีการปลูกข้าวเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต เพื่อพัฒนากระบวนการผลิตข้าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องศึกษาและวิจัยหาวิธีการใหม่ๆอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงและมีคุณภาพสามารถลดต้นทุนการทำนาเพื่อให้ได้กำไรอย่างเป็นกอบเป็นกำ

เกษตรกรควรที่จะมีการนำเอาวิธีการทางบัญชีมาใช้เพื่อช่วยให้การทำการเกษตรมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ในปัจจุบันเห็นได้ชัดว่า มีเกษตรกรจำนวนน้อยมากที่จะทราบว่าในแต่ละปีที่ทำการปลูกข้าวไปนั้น มีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมดเท่าใด รายได้หรือผลตอบแทนที่ได้มานั้นคุ้มค่าต่อการลงทุนหรือไม่ ซึ่งในสภาวการณ์ที่มีการแข่งขันสูง ความมุ่งมั่น ตั้งใจร่วมกันของคนในชุมชนอย่างเดียว อาจไม่ทำให้ชุมชนบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้โดยง่าย จำเป็นต้องมีการจัดการด้านการผลิต การเงิน การบัญชี เกษตรกรผู้ปลูกข้าวไม่ควรมองข้ามเรื่องข้อมูลทางการเงิน หากเกษตรกรมีการทำบัญชีอย่างต่อเนื่องแล้ว จะทำให้ทราบข้อมูลหลาย ๆ อย่างที่ไม่เคยให้ความสนใจในอดีตในส่วนของการจัดทำบัญชี ได้มีกลุ่มสถาบันต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนดำเนินการหลายโครงการในการให้ความรู้ทางบัญชีแก่เกษตรกร และมีจุดมุ่งหมายให้บันทึกบัญชีเพื่อให้มีการจัดสรรรายรับ – รายจ่าย และมีเงินออมเหลือพอที่จะชำระหนี้ให้แก่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) เช่น กรมการพัฒนาชุมชน (พช.) มีโครงการครูบัญชีเกษตรอาสา สำนักงานเกษตรจังหวัดมีโครงการสอนทายาทเกษตรกรในการบันทึกบัญชี การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) และยังมีโครงการหลาย ๆ หน่วยงานเพื่อให้ความรู้ทางบัญชีแก่เกษตร เช่น โครงการกลุ่มสตรี โครงการวิสาหกิจชุมชน โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) โครงการบัญชีฟาร์ม โครงการนำครูบัญชี ซึ่งเป็นเกษตรกรอาสาถ่ายทอดความรู้ต่อเกษตรกรรายอื่น โครงการดังกล่าวมีข้อค้นพบคือ เกษตรกรผู้ผ่านการฝึกอบรมบางส่วนยังคงไม่สามารถจัดทำบัญชีด้วยตัวเอง ซึ่งเกิดจากเหตุผลหลายประการคือ ขาดการเรียนรู้ด้านบัญชีโดยตัวเกษตรกรเอง รูปแบบที่จัดทำเป็นรูปแบบสำเร็จรูปไม่เหมาะกับเกษตรกร ทำให้ปรับเข้ากับสภาพปัญหาของเกษตรได้ยาก

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ในสังกัดสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นจึงมีความสนใจที่จะบริการวิชาการเกี่ยวกับการบัญชีต้นทุน เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม และได้นำความรู้จากสถานศึกษาไปร่วมเรียนรู้กับชุมชน ทำให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการทำบัญชี จัดทำบัญชีในรูปแบบที่เหมาะสมนำไปสู่การบริหารการเงินที่ดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักการ และวิธีการคำนวณต้นทุนการปลูกข้าวของเกษตรกรแบบดั้งเดิม

2. เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวได้เรียนรู้และพัฒนาความรู้ทางบัญชีโดยสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

3. เพื่อให้เกษตรกร ตระหนักถึงประโยชน์ของวิธีการทางการบัญชี เกิดการเรียนรู้วิธีทางการบัญชี และสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตประจำวัน

คำถามของการวิจัย

1. วิธีการอะไรที่จะเพิ่มศักยภาพด้านการเงินให้กับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

2. เกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้จะมีพัฒนาการอย่างไร

3. เกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่ร่วมกระบวนการ สามารถเรียนรู้กระบวนการทางบัญชี เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และดำเนินธุรกิจอย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร เกษตรกรผู้ปลูกข้าว 50 คน

2. ขอบเขตพื้นที่ พื้นที่เป้าหมายในเขต อ.นาเชือก เฉพาะเกษตรกรที่ปลูกข้าว

3. ขอบเขตเนื้อหา การจัดทำบัญชีสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าว การคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าว ตามขอบเขตเนื้อหารายวิชา หลักการบัญชี และ การบัญชีต้นทุน

4. ขอบเขตเวลา ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการวิจัย 6 เดือน 1 พฤศจิกายน 2553 ถึง 30 เมษายน 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบัญชี (Accounting) หมายถึง การจดบันทึกเกี่ยวกับกิจกรรมที่เกิดขึ้น สรุปผลออกรายงานทางการเงิน

2. การบัญชีต้นทุน หมายถึง กระบวนการจดบันทึกและรายงานข้อมูลต้นทุนของผลิตภัณฑ์หรือบริการ ลักษณะภาพรวม โดยวิธีการรับรู้ การจำแนก การจัดสรร การรวบรวม ตลอดจนการเปรียบเทียบและวิเคราะห์

3. เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่ร่วมโครงการในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม

4. การบริการวิชาการ หมายถึง การฝึกอบรม สัมมนา อภิปราย บรรยาย ประชุมเชิงปฏิบัติการและการให้คำปรึกษา ด้านการบัญชี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รับทราบหลักการ และวิธีการคำนวณต้นทุนการปลูกข้าวของเกษตรกรแบบดั้งเดิม

2. ได้ทราบปัญหาด้านการบัญชีจากกลุ่มเกษตรที่เข้าร่วมโครงการ และนำรูปแบบทางบัญชีที่เหมาะสมซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ไปแก้ไขปัญหาสำหรับชุมชน

3. เกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของวิธีทางบัญชี

4. เกษตรกรสามารถนำความรู้ และวิธีทางการบัญชีไปเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวัน

5. ทำให้คุณภาพชีวิต และประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพของเกษตรกรดีขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY